

Bruselj, 8. september 2025
(OR. en)

12015/25

Medinstitucionalna zadeva:
2025/0651(NLE)

LIMITE

JAI 1140
ASILE 70
MIGR 277
COEST 615

ZAKONODAJNI AKTI IN DRUGI INSTRUMENTI

Zadeva: PRIPOROČILO SVETA o usklajenem pristopu k prehodu z začasne
zaščite za razseljene osebe iz Ukrajine

PRIPOROČILO SVETA

z dne ...

**o usklajenem pristopu k prehodu z začasne zaščite
za razseljene osebe iz Ukrajine**

SVET EVROPSKE UNIJE JE –

ob upoštevanju Pogodbe o delovanju Evropske unije in zlasti člena 292 Pogodbe,

ob upoštevanju predloga Evropske komisije,

ob upoštevanju naslednjega:

- (1) Začasna zaščita za razseljene osebe iz Ukrajine, ki se ne morejo vrniti v svojo državo ali regijo izvora zaradi ruske vojne agresije proti Ukrajini, kot je bila aktivirana z Izvedbenim sklepom Sveta (EU) 2022/382¹ in podaljšana z izvedbenimi sklepi Sveta (EU) 2023/2409², (EU) 2024/1836³ in (EU) 2025/1460⁴, velja do 4. marca 2027. Začasna zaščita še vedno dokazuje solidarnost Unije z ukrajinskim ljudstvom, vendar je po svoji naravi začasna. Zato je treba pripraviti vse za postopen, vzdržen in dobro usklajen prehod s tega statusa za takrat, ko bodo razmere v Ukrajini omogočale odpravo začasne zaščite, pri tem pa upoštevati zmogljivosti in potrebe Ukrajine po obnovi.

¹ Izvedbeni sklep Sveta (EU) 2022/382 z dne 4. marca 2022 o ugotovitvi obstoja množičnega prihoda razseljenih oseb iz Ukrajine v smislu člena 5 Direktive 2001/55/ES in z učinkom uvedbe začasne zaščite (UL L 71, 4.3.2022, str. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec_impl/2022/382/oj).

² Izvedbeni sklep Sveta (EU) 2023/2409 z dne 19. oktobra 2023 o podaljšanju začasne zaščite, kot je bila uvedena z Izvedbenim sklepom (EU) 2022/382 (UL L, 2023/2409, 24.10.2023, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec_impl/2024/2409/oj).

³ Izvedbeni sklep Sveta (EU) 2024/1836 z dne 25. junija 2024 o podaljšanju začasne zaščite, kot je bila uvedena z Izvedbenim sklepom (EU) 2022/382 (UL L, 2024/1836, 3.7.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec_impl/2024/1836/oj).

⁴ Izvedbeni sklep Sveta (EU) 2025/1460 z dne 15. julija 2025 o podaljšanju začasne zaščite, kot je bila uvedena z Izvedbenim sklepom (EU) 2022/382 (UL L, 2025/1460, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec_impl/2025/1460/oj).

- (2) V okviru razprav o prihodnosti in odpravi začasne zaščite so države članice pozvale k usklajenemu pristopu na ravni Unije. Na podlagi izkušenj držav članic po aktivaciji začasne zaščite iz Direktive Sveta 2001/55/ES⁵ je bistveno, da se v celotnem procesu zagotovi deljena odgovornost med vsemi državami članicami na ravni Unije.
- (3) Eden od ciljev aktivacije začasne zaščite iz Direktive 2001/55/ES v okviru ruske vojne agresije proti Ukrajini je bil preprečiti, da bi azilni sistemi držav članic postali preobremenjeni in ne bi bili zmožni obravnavati velikega števila prošenj za mednarodno zaščito brez škodljivih učinkov na učinkovitost njihovega delovanja v korist oseb, ki zaprosijo za zaščito. Ta cilj ostaja ključnega pomena za načrtovanje prehoda z začasne zaščite za te osebe. Poleg tega bo Ukrajina tudi v mirnih razmerah potrebovala čas, da obnovi svoje zmogljivosti, da bi lahko ponovno sprejela vse osebe, razseljene zaradi vojne. Da bi jo podprli pri njenih prizadevanjih za reintegracijo razseljenih oseb, je zato pomembno, da se proces prehoda upravlja prožno, postopno in ob upoštevanju individualnih razmer zadevnih oseb. Ta proces prehoda bi zato moral zadovoljiti potrebe tistih, ki trenutno uživajo začasno zaščito v Uniji, in potrebe Ukrajine, hkrati pa ohraniti celovitost azilnih sistemov držav članic.

⁵ Direktiva Sveta 2001/55/ES z dne 20. julija 2001 o najnižjih standardih za dodelitev začasne zaščite v primeru množičnega prihoda razseljenih oseb in o ukrepih za uravnoteženje prizadevanj in posledic za države članice pri sprejemanju takšnih oseb (UL L 212, 7.8.2001, str. 12, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2001/55/oj>).

- (4) Številne osebe, razseljene iz Ukrajine, ki uživajo začasno zaščito, so zdaj v Uniji že več let in so se s tem, ko so se naučile jezika, poiskale zaposlitev in se vpisale v izobraževanje, vključile v družbo gostiteljico. Kadar je tako že mogoče na podlagi nacionalnega prava in upravne prakse, bi morale države članice izkoristiti vse možnosti, da tem osebam omogočijo prehod na nacionalne pravne statute, ki bolje odražajo njihov trenutni položaj v Uniji, kadar izpolnjujejo pogoje za nadaljnje zakonito prebivanje iz drugih razlogov. Ti nacionalni pravni statusi lahko vključujejo na primer dovoljenja za prebivanje na podlagi zaposlitve, samozaposlitve, strokovnega izobraževanja ali izobraževanja in raziskovanja ali družinskih ali drugih razlogov oziroma posebno dovoljenje za prebivanje. Države članice bi zato morale spodbujati in lajšati ta prehod z začasne zaščite z zagotavljanjem jasnih informacij, ki bi zadevnim osebam pomagale razumeti prednosti in pravice, ki jih navedeni nacionalni pravni statusi zagotavljajo v primerjavi z začasno zaščito ali drugimi oblikami mednarodne zaščite.

- (5) Da bi države članice podprle prehod oseb, ki uživajo začasno zaščito, na druge pravne statute in jim v izjemnih okoliščinah ponudile alternativno možnost ter da bi zagotovile kontinuiteto in preprečile primere nezakonitega prebivanja, bi morale države članice osebam, ki uživajo začasno zaščito, zlasti kadar dostop do nacionalnih statusov zanje ni mogoč, bi pa bile sicer upravičene do drugega statusa na podlagi prava Unije, dovoliti, da zaprosijo za dovoljenja na podlagi direktiv 2016/801⁶, (EU) 2021/1883⁷ ter (EU) 2024/1233⁸ Evropskega parlamenta in Sveta. Dovoljenja na podlagi teh direktiv je mogoče pridobiti, če zadevne osebe ne uživajo hkrati začasne zaščite v Uniji. Zato bi morale države članice osebe, ki uživajo začasno zaščito, čim prej, najpozneje pa ob vložitvi vloge za dovoljenje, obvestiti o razliki med pravicami, ki izhajajo iz statusa začasne zaščite, in pravicami, ki izhajajo iz navedenih direktiv. Države članice bi jih prav tako morale čim prej, najpozneje pa ob vložitvi vloge, obvestiti, da ne morejo hkrati uživati začasne zaščite in pridobiti dovoljenja na podlagi navedenih direktiv.

⁶ Direktiva (EU) 2016/801 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 11. maja 2016 o pogojih za vstop in prebivanje državljanov tretjih držav za namene raziskovanja, študija, opravljanja pripravištva, prostovoljskega dela, programov izmenjave učencev ali izobraževalnih projektov in dela varušok au pair (UL L 132, 21.5.2016, str. 21, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2016/801/oj>).

⁷ Direktiva (EU) 2021/1883 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 20. oktobra 2021 o pogojih za vstop in prebivanje državljanov tretjih držav za namen visokokvalificirane zaposlitve in razveljavitvi Direktive Sveta 2009/50/ES (UL L 382, 28.10.2021, str. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2021/1883/oj>).

⁸ Direktiva (EU) 2024/1233 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 24. aprila 2024 o enotnem postopku obravnavanja vloge za enotno dovoljenje za državljane tretjih držav za prebivanje in delo na ozemlju države članice ter o skupnem nizu pravic za delavce iz tretjih držav, ki zakonito prebivajo v državi članici (UL L, 2024/1233, 30.4.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1233/oj>).

- (6) Da bi bile države članice pripravljene na morebitno postopno odpravo začasne zaščite, aktivirane z Izvedbenim sklepom (EU) 2022/382, je bistveno, da se zagotovi, da bo vračanje domov v Ukrajino z namenom reintegracije potekalo urejeno in humano ter da bodo pri tem upoštevane različne individualne okoliščine razseljenih oseb, hkrati pa nudena podpora tistim, ki so se pripravljene in zmožni vrniti v Ukrajino. Medtem ko se nekatere osebe morda že nameravajo kmalu vrniti domov, druge glede na svoje posebne okoliščine morda potrebujejo več časa. Pomembno je tudi, da se upoštevajo zmogljivosti Ukrajine za vzdržno reintegracijo vseh, ki so bili razseljeni zaradi vojne. Zato bi morale države članice ob upoštevanju vseh teh vidikov sprejeti ukrepe, ki utirajo pot nemoteni in vzdržni reintegraciji v Ukrajini, pri tem pa v celoti izkoristiti in razširiti orodja, ki so že določena v členih 21 in 23 Direktive 2001/55/ES.
- (7) Unija Ukrajini zlasti prek instrumenta za Ukrajino, vzpostavljenega z Uredbo (EU) 2024/792 Evropskega parlamenta in Sveta⁹, zagotavlja celovito podporo za odzivanje na socialne, gospodarske in okoljske posledice ruske vojne agresije, s čimer prispeva k okrevanju, obnovi in modernizaciji države ter k povojnemu okrevanju ukrajinske družbe, tudi z ustvarjanjem socialnih in gospodarskih pogojev, ki omogočajo, da se notranje razseljene osebe in osebe, ki uživajo začasno zaščito v Uniji, lahko vrnejo domov, ko bodo razmere to dopuščale in ko se bodo tako odločile.

⁹ Uredba (EU) 2024/792 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 29. februarja 2024 o vzpostavitvi instrumenta za Ukrajino (UL L, 2024/792, 29.2.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/792/oj>).

- (8) Osebe, ki razmišljajo o vrnitvi domov v Ukrajino, bi morale imeti možnost sprejemati informirane odločitve, kar bi prispevalo tudi k trajnosti njihove vrnitve. V kontekstu nemotenega prehoda z začasne zaščite za osebe, razseljene iz Ukrajine, bi morale države članice vzpostaviti bolj strukturiran pristop za spodbujanje poskusnih obiskov na lastne stroške v skladu s členom 21(1) Direktive 2001/55/ES. Ti obiski bi lahko pomagali okrepiti zaupanje oseb, ki uživajo začasno zaščito, saj bi jim omogočili, da obišejo družino oziroma preverijo stanje lastnine ali ocenijo obseg uničenja v njihovih skupnostih, pa tudi splošne razmere v Ukrajini. Za večjo učinkovitost teh obiskov in preprečevanje njihove zlorabe bi morale države članice določiti parametre, pogoje in zahteve za take obiske. Vse take parametre, pogoje in zahteve bi bilo treba uskladiti z drugimi državami članicami ter jih uvesti in sporočiti na pregleden način. V ta namen bi morale države članice vzpostaviti kontaktne točke.

- (9) Države članice morajo sprejeti ukrepe za omogočanje prostovoljne vrnitve oseb, katerih začasna zaščita je prenehala, kot je navedeno v členu 21(1) Direktive 2001/55/EC. V ta namen bi morale države članice zagotoviti posebne programe prostovoljnega vračanja, pri katerih lahko uporabijo podporo mednarodnih organizacij. Da bi zagotovili učinkovitost teh programov in preprečili tveganje zlorabe, bi morali biti ti programi skrbno zasnovani, celoviti in podprti z dobrim obveščanjem, upoštevati pa bi bilo treba tudi potrebe in zmogljivosti Ukrajine ter potrebe razseljenih oseb iz Ukrajine, ki uživajo začasno zaščito v Uniji, in položaj ljudi, ki so ostali v Ukrajini, s čimer bi se podprla socialna kohezija. Zato bi moral vsak tak program dati prednost podpori za reintegracijo, za katero bo v Ukrajini na voljo financiranje Unije, ne pa podpori v obliki svežnjev za posameznike. Pogoji za upravičenost do podpore iz takih programov bi morali biti jasno določeni, od oseb, ki nameravajo tako podporo uveljavljati, pa bi bilo treba zahtevati, da se prijavijo zanjo. Države članice bi lahko v okviru teh programov razmislile o pomoči pri organizaciji odhodov, na primer na isto območje v Ukrajini. Evropska agencija za mejno in obalno stražo (Frontex), ustanovljena z Uredbo (EU) 2019/1896 Evropskega parlamenta in Sveta¹⁰ bi lahko državam članicam pomagala z logistično podporo v okviru svojih pooblastil.

¹⁰ Uredba (EU) 2019/1896 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 13. novembra 2019 o evropski mejni in obalni straži ter razveljavitvi uredb (EU) št. 1052/2013 in (EU) 2016/1624 (UL L 295, 14.11.2019, str. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2019/1896/oj>).

- (10) Trajanje programov prostovoljnega vračanja bi sicer moralo biti omejeno in določeno, vendar bi bilo treba omogočiti dovolj časa za zagotovitev ustreznega usklajevanja z ukrajinskimi organi, da bi olajšali postopno in ustrezno vključevanje oseb, ki se vračajo, v njihove skupnosti, vključno z dostopom do osnovnih storitev in objektov, kot so nastanitev, stanovanje ali zdravstvena oskrba. Zato in med drugim za zagotovitev, da bo začetno trajanje programa prostovoljnega vračanja usklajeno z vsemi državami članicami in ukrajinskimi organi, bi bilo treba v programih prostovoljnega vračanja določiti obdobje za odhod, ki bi omogočalo doseg te ciljev, in sicer načeloma v trajanju do enega leta. Podpora državam članicam je na voljo v okviru Sklada za azil, migracije in vključevanje, vzpostavljenega z Uredbo (EU) 2021/1147 Evropskega parlamenta in Sveta¹¹, za obravnavanje finančnih potreb v zvezi z razseljenimi osebami iz Ukrajine, ki uživajo začasno zaščito, in lahko prispeva tudi k financiranju programov prostovoljnega vračanja. Med trajanjem programa prostovoljnega vračanja bi zadevne osebe morale imeti možnost, da še naprej zakonito prebivajo v državi članici v kateri uživajo začasno zaščito. Ker se lahko okoliščine na terenu med datumom sprejetja tega priporočila in prenehanjem začasne zaščite spremenijo, bi se morale države članice, če v času, ki je bil prvotno predviden v programu prostovoljnega vračanja, ne bi bilo mogoče zagotoviti postopne in vzdržne reintegracije v Ukrajini, uskladiti med seboj in z ukrajinskimi organi ter določiti drugačno ali podaljšano obdobje za prostovoljni odhod v okviru njihovih programov prostovoljnega vračanja. Ukrepi, ki se nanašajo na programe prostovoljnega vračanja, ne posegajo v Direktivo 2008/115/ES Evropskega parlamenta in Sveta¹².

¹¹ Uredba (EU) 2021/1147 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 7. julija 2021 o vzpostavitvi Sklada za azil, migracije in vključevanje (UL L 251, 15.7.2021, str. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2021/1147/oj>).

¹² Direktiva 2008/115/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 16. decembra 2008 o skupnih standardih in postopkih v državah članicah za vračanje nezakonito prebivajočih državljanov tretjih držav (UL L 348, 24.12.2008, str. 98, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2008/115/oj>).

- (11) Da bi zmanjšali upravno breme, povezano z morebitno izdajo dovoljenj za prebivanje za osebe, prijavljene za programe prostovoljnega vračanja, bi morale države članice uporabiti možnost iz člena 21(3) Direktive 2001/55/ES, da vse veljavne pravice na podlagi začasne zaščite iz poglavja III Direktive 2001/55/ES razširijo na osebe, ki so uživale začasno zaščito na podlagi Izvedbenega sklepa (EU) 2022/382 in so vključene v program prostovoljnega vračanja, po datumu prenehanja veljavnosti Izvedbenega sklepa (EU) 2022/382 do datuma vrnitve razseljene osebe v Ukrajino ali do končnega datuma obdobja za prostovoljne odhode v okviru ustreznega programa prostovoljnega vračanja. Poleg tega bi morale države članice, da bi zagotovile kontinuiteto in preprečile primere nezakonitega prebivanja takoj po prenehanju začasne zaščite, zagotoviti, da lahko osebe, ki so uživale začasno zaščito, zakonito prebivajo na njihovem ozemlju v obdobju med prenehanjem veljavnosti Izvedbenega sklepa (EU) 2022/382 in iztekom časa, v katerem se lahko prijavijo za program prostovoljnega vračanja.

- (12) Ukrajina morda na datum izteka veljavnosti Izvedbenega sklepa (EU) 2022/382 ne bo mogla poskrbeti za osebe z s posebnimi potrebami, ki niso povezane z njihovim zdravstvenem stanjem. Da bi zagotovili vzdržno vračanje v Ukrajino ob upoštevanju zmogljivosti Ukrajine, da zadosti potrebam takih oseb, bi morale države članice za osebe s posebnimi potrebami, ki niso povezane z njihovim zdravstvenem stanjem, uporabiti tudi določbe nacionalnega prava, s katerimi je bil prenesen člen 23(1) Direktive 2001/55/ES, in sprejeti potrebne ukrepe glede pogojev za nadaljnje zakonito prebivanje teh oseb v Uniji. Države članice bi morale po potrebi zagotoviti, da se pri pogojih za prebivanje upoštevajo posebne potrebe zadevnih oseb. Tako prebivanje bi moralo prenehati takoj, ko bo Ukrajina sposobna zadovoljiti posebne potrebe zadevne osebe.
- (13) Države članice bi morale izkoristiti možnost, predvideno na podlagi člena 23(2) Direktive 2001/55/ES, da bi osebam, razseljenim iz Ukrajine, z mladoletnimi otroki, ki obiskujejo šolo v državi članici, dovolile prebivanje na njihovem ozemlju tudi po prenehanju začasne zaščite na podlagi Izvedbenega sklepa (EU) 2022/382, da se tem otrokom omogoči dokončanje šolskega obdobja, običajno šolskega leta, ki velja v trenutku izteka veljavnosti navedenega izvedbenega sklepa.

- (14) Da bi zagotovili ustrezno obveščanje in osebam, ki uživajo začasno zaščito, pomagali sprejemati informirane odločitve ob popolnem poznavanju dejstev, je pomembno čim boljše izkoristiti obstoječa orodja in kanale ter preprečiti podvajanje prizadevanj. V ta namen bi lahko države članice uporabile vozlišča enotnosti, ki so bila ali se vzpostavljajo na njihovem ozemlju, da bi pomagale ohranjati povezavo z Ukrajinci, ki živijo v tujini. Vozlišča enotnosti bi se morala uporabljati za zagotavljanje informacij o prehodu na drug pravni status, poskusnih obiskih in programih prostovoljnega vračanja oziroma za obveščanje o tem, kje je take informacije mogoče dobiti, uporabljati vozlišča enotnosti. Države članice lahko v podporo vozliščem enotnosti uporabijo sredstva iz Sklada za azil, migracije in vključevanje, vključno z dodatnimi dodelitvami, ki izhajajo iz vmesne revizije večletnega finančnega okvira ter vmesne revizije večletnega finančnega okvira za obdobje 2021–2027, določene z Uredbo Sveta (EU, Euratom) 2020/2093¹³ in vmesnega pregleda programov držav članic v okviru Sklada za azil, migracije in vključevanje. V ta namen bi bilo mogoče prejeti tudi podporo mednarodnih organizacij in tretjih držav. Za racionalizacijo prizadevanj naj bi države članice v svoje individualne načrte za vzpostavitev vozlišč enotnosti vključile znanje, zmogljivosti in mreže, ki jih ponujajo mednarodne organizacije. Poleg tega bi lahko pripravili informacijske kampanje v skladu s komuniciranjem Unije.

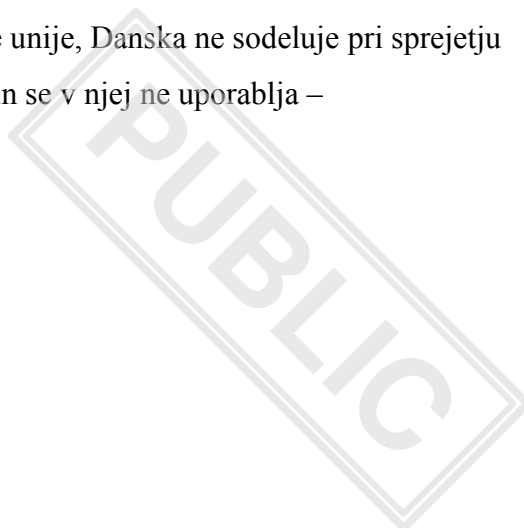
¹³ Uredba Sveta (EU, Euratom) 2020/2093 z dne 17. decembra 2020 o določitvi večletnega finančnega okvira za obdobje 2021–2027 (UL L 433 I, 22.12.2020, str.11, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2020/2093/oj>).

- (15) Da bi zagotovili usklajen pristop k izvajanju tega priporočila med državami članicami in z ukrajinskimi organi, bi se morale države članice še naprej usklajevati, si izmenjevati informacije in spremljati razmere na terenu v različnih ustreznih forumih, vključno s solidarnostno platformo, vključno s solidarnostno platformo iz Izvedbenega sklepa (EU) 2022/382, na katero so lahko povabljeni tudi ukrajinski organi, in ustreznih pripravljalnih telesih Sveta v okviru njihovih mandatov in odgovornosti.
- (16) Ker bo prehod z začasne zaščite razseljenim osebam iz Ukrajine povzročil znatne spremembe v njihovem statusu, je bistveno imeti natančen pregled nad spreminjajočimi se razmerami. Države članice bi si zato morale, med drugim, ob upoštevanju sodbe Sodišča Evropske unije v zadevi C-753/23¹⁴ in zlasti točke 30 te sodbe, intenzivneje prizadevati za redno in pravočasno posodabljanje svojih podatkov o začasni zaščiti na platformi za registracijo začasne zaščite, vključno s podatki o neaktivnih registracijah, ter v okviru mreže za pripravljenost na migracije in krizno upravljanje.
- (17) V skladu s členom 3 Protokola št. 21 o stališču Združenega kraljestva in Irske glede območja svobode, varnosti in pravice, ki je priložen Pogodbi o Evropski uniji in Pogodbi o delovanju Evropske unije, je Irska s pismom z dne 22. julija 2025 podala uradno obvestilo, da želi sodelovati pri sprejetju in uporabi tega priporočila.

¹⁴ Sodba Sodišča Evropske unije z dne 27. februarja 2025, *Krasiliva*, C-753/23, ECLI:EU:C:2025:133.

- (18) V skladu s členoma 1 in 2 Protokola št. 22 o stališču Danske, ki je priložen Pogodbi o Evropski uniji in Pogodbi o delovanju Evropske unije, Danska ne sodeluje pri sprejetju tega priporočila, ki se zato zanjo ni zavezuje in se v njej ne uporablja –

SPREJEL NASLEDNJE PRIPOROČILO:

- A. Ukrepi za spodbujanje prehoda na drug pravni status še pred prenehanjem začasne zaščite
1. Države članice bi morale spodbujati in lajšati dostop do nacionalnih pravnih statusov za osebe, ki uživajo začasno zaščito na podlagi Izvedbenega sklepa (EU) 2022/382.
- Dovoljenja za prebivanje, izdana v ta namen, bi lahko na primer temeljila na zaposlitvi, samozaposlitvi, poklicnem usposabljanju ali izobraževanju in raziskavah, družinskih ali drugih razlogih, lahko pa so tudi posebna dovoljenja za prebivanje, če zadevne osebe izpolnjujejo pogoje, določene v nacionalni zakonodaji.
2. Države članice bi morale osebam, ki uživajo začasno zaščito na podlagi Izvedbenega sklepa (EU) 2022/382., zlasti kadar dostop do nacionalnih pravnih statusov zanje ni mogoč, so pa sicer upravičene do drugega statusa na podlagi prava EU, omogočiti, da zaprosijo za dovoljenja na podlagi direktiv (EU) 2016/801, (EU) 2021/1883 in (EU) 2024/1233, pod pogojem da ne bi hkrati imele statusa začasne zaščite in dovoljenja, izdanega na podlagi navedenih direktiv. Države članice bi morale osebe, ki uživajo začasno zaščito na podlagi Izvedbenega sklepa (EU) 2022/382, čim prej, najpozneje pa ob vložitvi vloge za tako dovoljenje, obvestiti o razliki med pravicami, ki izhajajo iz statusa začasne zaščite, in pravicami, ki izhajajo iz navedenih direktiv, ter o tem, da ne morejo hkrati uživati začasne zaščite in pridobiti dovoljenja na podlagi navedenih direktiv.

- B. Ukrepi za utiranje poti za nemoteno in vzdržno reintegracijo v Ukrajini
3. Države članice bi morale osebam, ki uživajo začasno zaščito na podlagi Izvedbenega sklepa (EU) 2022/382, ob ustreznem upoštevanju člena 21(1) Direktive 2001/55/ES omogočiti poskusne obiske na lastne stroške v Ukrajini. V zvezi s tem bi države članice morale:
- (a) vzpostaviti parametre, pogoje ali zahteve za poskusne obiske in jih usklajevati z drugimi državami članicami; in
 - (b) obvestiti osebe, ki želijo opraviti take obiske, o teh parametrih, pogojih ali zahtevah in v ta namen vzpostaviti kontaktne točke;
4. Za zagotovitev vračanja v Ukrajino bi države članice morale predvideti posebne programe prostovoljnega vračanja v skladu s členom 21(1) Direktive 2001/55/ES, ki se bodo uporabljali po prenehanju začasne zaščite na podlagi Izvedbenega sklepa (EU) 2022/382. V zvezi s tem bi države članice morale:
- (a) zagotoviti usklajevanje z ukrajinskimi organi, da se olajša reintegracija v skupnostih v Ukrajini, na področjih kot je identifikacija nastanitve ali stanovanja ali dostop do osnovnih storitev in infrastrukture, vključno z zdravstveno oskrbo;
 - (b) zagotoviti, da podpora v okviru programov prostovoljnega vračanja daje prednost podpori za reintegracijo v skupnostih v Ukrajini, ne pa podpori v obliki svežnjev za posameznike;

- (c) ob usklajevanju z drugimi državami članicami in Komisijo določiti pogoje za upravičenost do podpore iz programa prostovoljnega vračanja;
- (d) od oseb, ki želijo izkoristiti program prostovoljnega vračanja, zahtevati, da se prijavijo za tak program, da lahko uveljavljajo podporo iz njega;
- (e) za prostovoljni odhod v okviru programa prostovoljnega vračanja določiti konkretno obdobje, načeloma do enega leta po prenehanju začasne zaščite. Države članice bi se morale usklajevati med seboj in z ukrajinskimi organi in v skladu s točko 8 tega priporočila, kadar bi bilo glede na razvoj dogodkov na terenu potrebno drugačno ali podaljšano obdobje za prostovoljni odhod, ker predvideni čas ne zadostuje za omogočanje postopne in vzdržne reintegracije razseljenih oseb v Ukrajini;
- (f) uporabiti možnost iz člena 21(3) Direktive 2001/55/ES za razširitev vseh veljavnih pravic, ki izhajajo iz začasne zaščite, iz poglavja III Direktive 2001/55/ES na osebe, ki so uživale začasno zaščito na podlagi Izvedbenega sklepa (EU) 2022/382.in so vključene v program prostovoljnega vračanja, do datuma njihove vrnitve v Ukrajino ali do poteka obdobja za prostovoljni odhod v okviru zadevnega programa prostovoljnega vračanja. Države članice bi morale zagotoviti nadaljevanje zakonitega prebivanja za razseljene osebe med datumom izteka veljavnosti Izvedbenega sklepa (EU) 2022/382.in iztekom obdobja, v katerem se lahko te osebe prijavijo za navedeni program;

(g) razmisliti o zagotavljanju pomoči pri organizaciji odhodov, zlasti na isto območje v Ukrajini. Frontex bi lahko državam članicam pomagal z logistično podporo v okviru svojih pooblastil.

5. Ob ustreznem spoštovanju človekovega dostojanstva bi morale države članice sprejeti potrebne ukrepe glede pogojev za prebivanje oseb, ki ne izpolnjujejo zahtev za dostop do drugih statusov in imajo posebne potrebe, vendar niso zajete v členu 23(1) Direktive 2001/55/ES ter za katere Ukrajina ne more poskrbeti ob prenehanju začasne zaščite na podlagi Izvedbenega sklepa (EU) 2022/382. Države članice bi morale po potrebi zagotoviti, da se pri pogojih za prebivanje upoštevajo posebne potrebe teh oseb. Tako prebivanje bi moralo prenehati takoj, ko bo Ukrajina sposobna zadovoljiti posebne potrebe zadevne osebe.
6. Države članice bi morale v skladu s členom 23(2) Direktive 2001/55/ES osebam, razseljenim iz Ukrajine, z mladoletnimi otroki, ki obiskujejo šolo v državi članici, dovoliti prebivanje na njihovem ozemlju tudi po prenehanju začasne zaščite na podlagi Izvedbenega sklepa (EU) 2022/382, da se tem otrokom omogoči dokončanje šolskega obdobja, ki velja ob izteku veljavnosti navedenega izvedbenega sklepa. Za namene teh ukrepov je veljavno šolsko obdobje običajno šolsko leto.

- C. Ukrepi za zagotavljanje informacij razseljenim osebam
7. Države članice bi morale zagotoviti, da so osebe, ki uživajo začasno zaščito na podlagi Izvedbene sklepa (EU) 2022/382, ustrezno obveščene o obstoječih možnostih prehoda na druge pravne statute, vključno s prednostmi in pravicami, povezanimi s preходом na te statute, pa tudi o razmerah v Ukrajini, zahtevah za poskusne obiske in podpori za vrnitev domov, ki je na voljo v Uniji in Ukrajini, zlasti v zvezi s programi prostovoljnega vračanja. V zvezi s tem bi države članice morale:
- (a) vzpostaviti hitre nacionalne komunikacijske sisteme in postopke, kot so kontaktne točke ali informacijska kampanja v skladu s komuniciranjem Unije;
 - (b) za države članice, ki nameravajo v sodelovanju z ukrajinskimi organi na svojem ozemlju vzpostaviti vozlišče enotnosti: uporabiti ta vozlišča za zagotavljanje ustreznih informacij razseljenim osebam. Države članice naj vključijo znanje, zmogljivosti in mreže, ki jih ponujajo mednarodne organizacije, v nacionalni načrt za vzpostavitev vozlišč enotnosti;
 - (c) razmisliti o uporabi programa Sklada za azil, migracije in vključevanje, vključno z dodatnimi dodelitvami, ki izhajajo iz vmesne revizije ustreznega večletnega finančnega okvira in vmesne revizije nacionalnih programov, za podporo vozliščem enotnosti.

- D. Ukrepi za zagotavljanje usklajevanja, spremljanja in izmenjave informacij med državami članicami in z ukrajinskimi organi
8. Države članice bi se morale še naprej usklajevati in si izmenjevati informacije o pomembnih dogodkih in o izvajanju tega priporočila, zlasti v okviru solidarnostne platforme in ustreznih pripravljalnih teles Sveta v okviru njihovih mandatov in odgovornosti. Komisija v ta namen sodeluje z državami članicami in ukrajinskimi organi, tudi na tehnični ravni v okviru solidarnostne platforme, na katero so lahko povabljeni tudi ukrajinski organi, in na politični ravni prek posebnega odposlanca za Ukrajince v EU.

9. Države članice bi morale okrepiti prizadevanja za spremljanje razvoja dogodkov ter redno in pravočasno posodablјati ustrezne informacije o statusu razseljenih oseb iz Ukrajine v ustreznih podatkovnih zbirkah, tudi na platformi za registracijo začasne zaščite, zlasti o številu upravičencev do začasne zaščite ali ustrezne zaščite v skladu z nacionalnim pravom na ozemlju države članice, številu oseb, ki so prešle na druge statute in ne uživajo več začasne zaščite ali ustrezne zaščite v skladu z nacionalnim pravom, ter številu oseb, katerih registracije so neaktivne. Poleg tega bi morale zagotoviti, da si izmenjujejo pravočasne, popolne in točne podatke o vseh pomembnih vidikih v zvezi z upravičenci do začasne zaščite v okviru mreže za pripravljenost na migracije in krizno upravljanje.

V ...,

Za Svet
predsednik/predsednica
